

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความต้องการสารสนเทศผ่านสื่อมวลชนด้านสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ และระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของเกษตรกรในสมาคมสวนส้มร่วมพัฒนาในเขตพื้นที่ 6 จังหวัด 18 อำเภอ กับ 37 ตำบล ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือหัวหน้าครอบครัวหรือภรรยาหัวหน้าครอบครัวของสมาชิกสมาคมสวนส้มร่วมพัฒนา ซึ่งมีจำนวนเกษตรกรอยู่ทั้งสิ้น 236 ครอบครัว จาก 69 หมู่บ้าน

การสุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

1. จากประชากรทั้งหมด จึงใช้สูตรของ Yamane (บุญธรรม อ้างอิงจาก Yamane, 1997 : 725) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = จำนวนตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่กำหนดให้ (เท่ากับ 0.05)

= 149

ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 149 ตัวอย่าง แล้วนำไปเทียบสัดส่วนของแต่ละจังหวัด และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ ดังรายละเอียดตามตารางที่ปรากฏข้างล่างนี้

2. เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามข้อ 1 แล้ว ผู้วิจัยคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสัดส่วนประชากรในแต่ละแห่ง เพื่อให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละแห่งมีสัดส่วนที่เหมาะสมต่อขนาดของประชากร มีโอกาสเท่าเทียมกันในการถูกเลือก โดยใช้สูตรของ Nagtalon (นำชัย, 2529 : 94) ดังนี้

$$n_i = \frac{nN_i}{N}$$

เมื่อ

- n = กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
- N = จำนวนประชากรทั้งหมด
- N_i = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม
- n_i = จำนวนตัวอย่างที่สุ่มจากแต่ละกลุ่ม

เมื่อคำนวณตามสูตรแล้ว ปรากฏว่าได้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัดของสมาชิกสมาคมสวนสักร่วมพัฒนา ดังนี้

จังหวัด	จำนวนอำเภอ	จำนวนครอบครัว	จำนวนตัวอย่าง
สระบุรี	2	94	65
ปทุมธานี	4	80	50
อยุธยา	1	11	8
นครนายก	2	27	11
ประจวบคีรีขันธ์	1	12	8
กรุงเทพมหานคร	8	12	8
รวม		236	149

ซึ่งเมื่อสุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอแล้ว กลุ่มตัวอย่างจะแบ่งได้ดังนี้

สระบุรี	อ.วิหารแดง	32	ตัวอย่าง อ. หนองแค	33	ตัวอย่าง
ปทุมธานี	อ. หนองเสือ	13	ตัวอย่าง อ. ลำลูกกา	13	ตัวอย่าง
	อ. ธัญบุรี	12	ตัวอย่าง อ. เมือง	12	ตัวอย่าง
อยุธยา	อ. ภาชี	8	ตัวอย่าง		
นครนายก	อ. องครักษ์	6	ตัวอย่าง อ. บ้านนา	5	ตัวอย่าง

ประจวบคีรีขันธ์	อ. บางสะพานน้อย	8	ตัวอย่าง		
กรุงเทพมหานคร	อ. ราชบุรีบูรณะ	1	ตัวอย่าง	อ. พระโขนง	1
	อ. คลองจั่น	1	ตัวอย่าง	อ. บางยี่ขัน	1
	อ. คลองเตย	1	ตัวอย่าง	อ. บางรัก	1
	อ. ปทุมวัน	1	ตัวอย่าง	อ. พระนคร	1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศผ่านสื่อมวลชนและระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของเกษตรกรในสมาคมสวนส้มร่วมพัฒนา โดยมีกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

(Independent Variables)

ปัจจัยภูมิหลังของเกษตรกร

- อายุ
- ระดับการศึกษา

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

- จำนวนสมาชิกในครอบครัว
- ลักษณะการถือครองที่ดิน
- ขนาดการถือครองที่ดิน
- รายได้ทั้งหมดของครอบครัว

ปัจจัยด้านสังคม

- การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร
- ตำแหน่งทางสังคม
- ความถี่ในการได้รับข่าวการเกษตร

ตัวแปรตาม

(Dependent Variables)

ความต้องการสารสนเทศผ่านสื่อมวลชนและระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ซึ่ง ได้แก่

- หนังสือพิมพ์
- วิทยุกระจายเสียง
- วิทยุโทรทัศน์
- อินเทอร์เน็ต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อสอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะแบบปลายปิด และเปิด (Close ended and open ended Question) ออกแบบเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลัง เศรษฐกิจ และสังคมบางประการของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศผ่านสื่อมวลชน ด้านสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ และระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะต่อความต้องการสารสนเทศผ่านสื่อมวลชนด้านสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ และระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของเกษตรกร

การทดสอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จนมีความสมบูรณ์เพียงพอที่จะใช้เก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบกับเกษตรกรในสมาคมสวนส้มร่วมพัฒนาจำนวน 10 ครอบครัวแล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงให้มีความเหมาะสม และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

การรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จากสำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี ปทุมธานี อยุธยา นครนายก ประจวบคีรีขันธ์ และกรุงเทพมหานคร และจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เกษตรกรตัวอย่าง นำแบบสอบถามไปทำการเก็บข้อมูลจากเกษตรกรตามครอบครัวที่ได้สุ่มไว้แล้ว จากนั้นนำข้อมูลที่รวบรวมได้ทุกหมู่บ้านไปทำการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้ เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้อง และเพื่อแปรผลการวิจัย จะนำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยด้านสังคมศาสตร์ (Statistic Package for Social Science) หรือ SPSS ซึ่งประกอบด้วยสถิติที่เหมาะสมดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อใช้อธิบายรายละเอียดข้อมูลปัจจัยภูมิหลัง เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร ได้แก่

- 1) ค่าต่ำสุด (Minimum)
- 2) ค่าสูงสุด (Maxximum)
- 3) การแจกแจงความถี่ (Frequency)
- 4) ค่าร้อยละ (Percentage)
- 5) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean)
- 6) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ใช้การวิเคราะห์ด้วยการหาค่าไคสแควร์ (Chi-square) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะการถือครองที่ดิน ขนาดการถือครองที่ดิน รายได้ทั้งหมดของครอบครัว การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำแหน่งทางสังคม และความถี่ในการได้รับข่าวสารการเกษตร กับตัวแปรตาม ซึ่งได้แก่ความต้องการสารสนเทศผ่านสื่อมวลชน ด้านสื่อหนังสือพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ และระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของเกษตรกร

สำหรับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความต้องการสารสนเทศผ่านสื่อมวลชนและระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของเกษตรกรนั้น จะแสดงผลโดยวิธีการคำนวณค่าถ่วงน้ำหนัก (Weight Mean Score) จากการตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบสอบถามประเมินค่า 4 ระดับ (Rating Scale) กำหนดระดับคะแนนดังนี้

4	หมายถึง	ต้องการมาก
3	หมายถึง	ต้องการปานกลาง
2	หมายถึง	ต้องการน้อย
1	หมายถึง	ไม่ต้องการ

สำหรับเกณฑ์ในการวัดความต้องการวัดตามค่าเฉลี่ยดังนี้

ระดับความต้องการ	คะแนน	คะแนนเฉลี่ย
ต้องการมาก	4	3.50 – 4.00
ต้องการปานกลาง	3	2.50 – 3.49
ต้องการน้อย	2	1.50 – 2.49
ไม่ต้องการ	1	1.00 – 1.49

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกส้มสามคมสวนร่วมพัฒนาที่เป็นคำถามนั้น จะสรุปเพื่ออธิบายโดยการบรรยาย

สถานที่ทำการวิจัย

สามคมสวนร่วมพัฒนาในพื้นที่ 6 จังหวัด 18 อำเภอ 37 ตำบล จำนวน 149 ครอบครัวยุคคือ

สระบุรี	อ.วิหารแดง หนองแค
ปทุมธานี	อ.หนองเสือ ลำลูกกา ธัญบุรี และ เมือง
อยุธยา	อ.ภาชี
นครนายก	อ.องครักษ์ บ้านนา
ประจวบคีรีขันธ์	อ.บางสะพานน้อย
กรุงเทพมหานคร	อ.ราษฎร์บูรณะ พระโขนง ตลิ่งชัน บางเขิน คลองเตย บางรัก ปทุมวัน และพระนคร

ระยะเวลาในการวิจัย

เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม 2544 ถึงเดือนกันยายน 2544 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 9 เดือน